UUTISET

Yritykset ovat huolestuneita, saavatko ne tehdä mitään, jos jokamiehenoikeuksia päätetään rajoittaa. **TOIMINNANJOHTAJA SIMO MOISIO, ARKTISET AROMIT**

PEKKA FALI

Haaparannan tehtaalla voidaan käsitellä vuodessa jopa 10 miljoonaa kiloa luonnonmarjoja, kertoo Jukka Kristo.

Valtaosa luonnon-marjoista jää kotimaahan

Vaikka mustikan ja puolukan vienti vetää melko hyvin, valtaosa talteen kerätystä marjasadosta hyödynnetään kotimaassa.

Suomessa kerätään vuosittain talteen noin 50 miljoonan kilon luonnonmarjasato. Kotitaloudet keräävät valtaosan marjoista omaan käyttöönsä.

Vaikka kaupallisen poiminnan osuus on kasvussa, siitäkin yli puolet jää kotimaahan, kertoo Arktisten aromien toiminnanjohtaja **Simo Moisio**.

Arktiset aromit ry on toimialajärjestö, jonka jäsenyritykset ostavat luonnonmarjoja sekä jalostavat niistä erilaisia tuotteita kotimaan ja ulkomaiden markkinoille.

Mustikkaa Aasiaan, puolukkaa Eurooppaan

Moision mukaan luonnonmarjojen vienti on vakiintunut noin 7 miljoonaan kiloon vuodessa. Määrä vaihtelee vuosittain marjasadon koon mukaan.

Puolet vientiin päätyvistä marjoista on mustikkaa, toinen puoli puolukkaa. Muita metsämarjoja kerätään ja siten myös viedään varsin pieniä määriä.

”Mustikan päävientimaista tärkein on Kiina, sitten tulevat Japani ja Saksa”, Moisio luettelee.

Aasiassa mustikan terveysvaikutukset on tunnustettu, ja mustikkaa päätyy lääketeollisuuden käyttöön.

Siinä missä mustikka käy kaupaksi Aasiassa, puolukkaa viedään pääasiassa Euroopan saksankieliselle alueelle.

”Puolukan viennillä on pitkät perinteet. Sodan aikana puolukkaa vietiin Suomesta Saksaan, ja tilalle saatiin viljaa torjumaan nälkää. Sen perintönä vienti Saksaan vetää edelleen.”

Teollisuus lisännyt metsämarjojen käyttöä

Polarica on yksi Suomen suurimmista luonnonmarjoja ostavista yrityksistä. Se toimii myös naapurimaissa.

Suomalaiset keräävät talteen noin viidenneksen Polaricaan Suomessa jalostamista marjoista. Valtaosa poimijoista tulee Thaimaasta.

Sillä aikaa kun mustikan käsittelylinjaston valmistumista odotellaan, Haaparannan tehtaalla pakataan hillaa Norjan markkinoille.

Terveelliset raaka-aineet tuovat lisäimagoa.

Polarica puhdistaa ja pakastaa marjat ja myy ne eteenpäin kuluttajille ja teollisuudelle.

”Teollisuuden marjojen käyttö lisääntyy vuosi vuodelta”, kertoo toimitusjohtaja **Jukka Kristo**.

Ilmiöön on Kriston mukaan pääpiirteissään kaksi syytä. Ensimmäinen on se, että luonnonmarjojen poiminta ei ole yhtä yleistä kuin ennen.

”Kotimaisten poimijoiden keski-ikä kasvaa jatkuvasti, eikä uusia tule tilalle. Marjoja on kerätty kotitarpeeseen ja annettu lapsille ja lapsenlapsillekin. Kun metsään ei enää jakseta mennä, lapset ja lapsenlapset siirtyvät käyttämään vähittäiskaupan marjoja”, Kristo sanoo.

Toinen syy on se, että marjoja sisältäviä tuotteita pidetään terveellisinä ja ne käyvät siksi kaupaksi.

”Terveelliset raaka-aineet tuovat lisäimagoa. Esimerkiksi Valio on siirtynyt hedelmien käytöstä marjojen käyttöön”, vahvistaa Arktisten aromien Moisio.

Marjoja käytetään etenkin hilloihin. Lisäksi niitä päätyy esimerkiksi mehuihin ja jugurteihin.

”Marjamyslien valmistuksesta suomalaiset sen sijaan ovat myöhästyneet. Niitä tuodaan paljon ulkomailta”, Moisio toteaa.

HELI VIRTANEN

Polaricaan Haaparannassa toimivalle tehtaalle saapuu marjaa Suomesta ja Ruotsista.

Marjojen markkinat

Kokonaispoiminta noin 50 miljoonaa kiloa

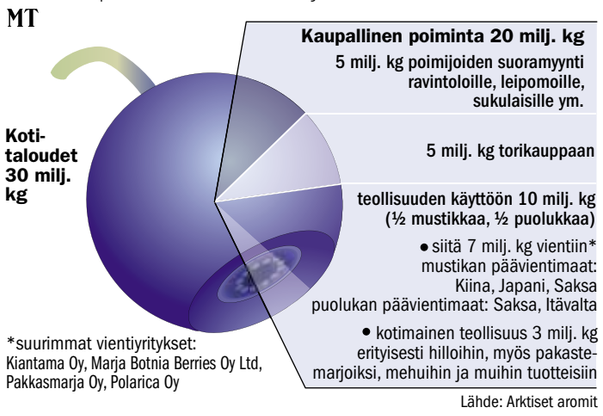

Lähde: Arktiset aromit

Vaarana tuonnin lisääntyminen

Marjojen tuonti saattaa lisääntyä, jos jokamiehenoikeuksia päätetään rajoittaa.

”Osa kotimaisesta teollisuudesta varmasti lopettaisi kotimaisten luonnonmarjojen hyödyntämisen ja siirtyisi Itä-Euroopasta tuotujen marjojen käyttöön”, sanoo Polarican toimitusjohtaja **Jukka Kristo**.

Luonnonmarjojen tuonti vaihtelee sen mukaan, millainen marjasato Suomessa saadaan. Jos sato on Ruotsissa selvästi Suomea parempi, mustikkaa ja puolukkaa virtaa rajan yli tähän suuntaan.

Esimerkiksi viime vuonna, kun mustikkasato jäi Pohjois-Suomessa vähäiseksi, mustikkaa tuotiin Suomeen peräti 4 miljoonaa kiloa.

Arktisten aromien toiminnanjohtaja **Simo Moisio** pitää määrää poikkeuksellisen korkeana: ”Tavallisena vuotena tuonti on lähempänä miljoonaa kiloa.”

Moisio puolestaan uskoo, että kotimaisia marjoja myydään jatkossakin Suomessa. Jokamiehenoikeuksien rajoittaminen lisäisi kuitenkin metsään jäävien marjojen määrää.

”Yritykset ovat huolestuneita, saavatko ne tehdä mitään, jos jokamiehenoikeuksia päätetään rajoittaa. Vientiä tarvitaan jatkossakin, koska sen osuus kokonaistuotannosta on sen verran suuri”, Moisio sanoo.

Hän muistuttaa, että Suomi tunnetaan maailmalla maana, jonka metsiin saa mennä ilman erillistä lupaa. Osaltaan jokamiehenoikeudet luovat positiivista kuvaa maasta ja houkuttelevat ulkomaisia matkailijoita maaseudulle.

HELI VIRTANEN

Raakamaidon myynti ei ehkä vaadikaan laitoshyväksyntää

Kuluttajille myytävän raakamaidon myyntitiloilta ei ehkä sittenkään tulla vaatimaan laitoshyväksyntää, vaikka myyntiä olisi yli 2 500 kiloa vuodessa.

Myyntitilat voitaisiin katsoa myymälätyyppisiksi elintarvikehuoneistoiksi, kertoo elintarviketurvallisuusjohtaja **Veli-Mikko Niemi** maa- ja metsätalousministeriöstä.

Vielä ei kuitenkaan ole varsinaista esitystä siitä, miten raakamaidon myyntiä koskevat säännökset muuttuvat.

Ennen kesälomakautta aiheesta ehdittiin Niemen mukaan käydä pari neuvottelukierrosta, joissa asiaa hahmoteltiin Eviran tekemän raakamaitoselvityksen luonnosversion pohjalta.

Niissä todettiin tarpeellisiksi karjan terveydentilan seuranta, myyntitilan erottaminen selvästi maitohuoneesta sekä kuluttajien tiedottaminen raakamaidon riskeistä, Niemi sanoo.

Hänen mukaansa keskusteluihin osallistuneet raakamaitoa myyvät tuottajat pitivät muutossuunnitelmia oikean suuntaisina.

Lausuntokierrokselle esitys tulee todennäköisesti syyskuussa.

TERHI TORIKKA

Kaupoista uusia kierrätyspisteitä

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätys helpottuu, kun kaupoille tulee velvoite ottaa kuluttajilta vastaan vanhat laitteet kaupanteon yhteydessä.

Ensi toukokuun alusta voimaan astuvan uuden jätelain mukaan kuluttaja voi maksutta viedä esimerkiksi vanhan kahvinkeittimensä kierrätettäväksi siihen kauppaan, josta hän ostaa vastaavan uuden tuotteen tilalle.

Varsinkaan pieniä laitteita ei välttämättä viitsitä yksittäisenä kappaleena viedä isoihin kierrätyspisteisiin, ja niitä voi päätyä sekajätteisiin.

”Jos vaikkapa sähköhammasharja on mennyt rikki ja ostat uuden, sinun on helppo viedä vanha kauppaan”, sähkö- ja elektroniikka-alan tuottajayhdistyksen toiminnanjohtaja **Arto Puumalainen** kertoo.

Uutta jätelakia testataan ensimmäisenä Lapissa.

Rovaniemeläiset, pellolaiset ja ranualaiset voivat lokakuun alusta lähtien jättää vanhan sähkölaitteen kierrätettäväksi kauppaan. Pilotissa kehitetään koko maan kattava järjestelmä kaupoissa tapahtuvaan vastaanottoon.

Kaksi keräysjärjestelmää

Kaupoilla on jo nykyään velvoite ottaa kotitalouksilta vanha laite kierrätettäväksi uutta ostettaessa, mutta ne ovat jätelain mukaan voineet ohjata kuluttajat viemään laitteensa tuottajayhteisöjen järjestämiin keräyspisteisiin.

Uuden lain myötä tämä ei ole enää mahdollista. Palautuspaikan ei kuitenkaan tarvitse olla myyntipisteessä. Esimerkiksi kauppakeskukset voivat järjestää yhden yhteisen vastaanottopisteen.

Kauppojen vastaanottojärjestelmä tulee nyt jo toimivan valtakunnallisen keräyspisteverkoston rinnalle. Kuluttajat ovat jo vuosia voineet palauttaa käytetyt sähkö- ja elektroniikkalaitteet maksutta keräyspisteisiin, joita on eri puolilla maata noin 450.

Arto Puumalainen pitää kahta rinnakkaista järjestelmää hyvänä.

”Toiveena on, että isot laitteet viedään jatkossakin isoihin keräyspisteisiin. Samalla sinne voi viedä yhdellä kertaa paljon muutakin tavaraa, vaikkapa tuttipullon lämmittimen, jota ei enää tarvitse.”

MT–STT

Kauppa irtisanoo väkeä

Kaupan kasvu uhkaa pysähtyä, joten se sopeuttaa toimintaansa. Työntekijöitä vähennetään myös kalliin palkkaratkaisun takia.

Sopeuttamistoimensa kauppa aloitti viime vuoden lopulla. Talvella työt loppuivat 4 000 työntekijältä. Keväällä lähtijöitä oli liki 8 000.

Pääekonomisti **Jaana Kurjenoja** Kaupan liitosta uskoo kaupan myynnin vähenevän edelleen. Velkakriisi ja hidas talouskasvu näkyvät viiveellä alalla.

”Ensi vuosi on kaupassa erittäin vaikea. Kaupan merkitys työllistäjänä ja investoijana on niin suuri, että kaupan vaikeudet näkyvät maan koko taloudessa.”

Kauppa työllistää Suomessa toimialoista eniten, kaikkiaan 300 000 työntekijää. Ala on keskeinen nuorten työllistäjä.

Autokauppa lisäsi väkeä vielä alkuvuodesta, mutta nyt suunta on kääntynyt. Autoveron korotus huhtikuussa käänsi uusien autojen myynnin jyrkkään laskuun.

Kaupan liiton toimitusjohtaja **Juhani Pekkala** sanoo raamiratkaisun kolmen prosentin palkankorotuksineen liian suureksi kaupalle. Ensi vuonna palkat nousevat kaksi prosenttia.

”Kuluttajien luottamus omaan talouteen painuu jo viime taantuman tasolle.

Pekkala odottaa, että budjettineuvottelijat luopuvat arvonlisäverossa yhden prosenttiyksikön korotuksesta. Sokeriveron uudistus on kaupalle hankala.

”Kulutuksen verotus näkyy työllisyydessä.”

Alhainen korkotaso ylläpiti alkuvuonna kuluttajien ostointoa. Loppuvuonna kauppaa piristäisi, jos Euroopan keskuspankki laskisi vielä ohjauskorkoa.

Ennusteessaan Kaupan liitto laskee nyt yhden prosentin lisäystä koko tämän vuoden myyntiin. Alkuvuonna myynti kasvoi vielä yli neljän prosentin vauhtia.

JUHANI VIITALA

Sampo Pankki paransi tulosta

Sampo Pankki paransi tulosta 76 miljoonaan euroon ennen veroja alkuvuonna. Korkokate koheni ja kuluja karsittiin.

Parannusta Sampo Pankilla on 60 prosenttia viime vuoden vertailutuloksesta. Kustannuksista nipistettiin kymmenesosa. Korkokate parani 15 prosenttia.

”Saavutukseen voi olla tyytyväinen”, toimitusjohtaja **Ilkka Hallavo** kommentoi.

Pankin tase oli kesäkuun lopussa 28,3 miljardia euroa ja vakavaraisuusaste 14,7 prosenttia. Tämä on selvästi yli viranomaisten mittareiden. OP-Pohjola ylsi samaan.

Sampo Pankissa uudistettiin alkuvuodesta toimintatapaa vastaamaan markkinatilannetta, matalaa korkotasoa ja vaisua talouskasvua. Jälleenrahoitus kallistuu. Alan sääntely lisääntyy.

Kesäkuussa Sampo Pankki loi mobiilipankin Nokian Lumia-puhelimille sekä muihin Windows-puhelimiin. Verkkopalveluja kehitettiin.

Sampo Pankki kuuluu tanskalaiseen Danske Bank -finanssikonserniin. Se vaihtaa loppuvuoden aikana nimensä Danske Bankiksi Suomassa.

Danske Bank -konsernin kokonaistulos ennen veroja nousi alkuvuonna 550 miljoonaan euroon. Nettotulosta kirjataan 308 miljoonaa, viidennes vertailutulosta paremmin.

Konsernijohtaja **Eivind Kolding** sanoo Danske Bankin tulosta paremmaksi kuin kertaakaan vuoden 2008 talouskriisin jälkeen.

Danske Bankin vakavaraisuus nousi kesäkuun lopussa 17,7 prosenttiin. Ensisijaisia omia pääomia siitä oli 16,2 prosenttiyksikköä.

JUHANI VIITALA